

תקנות חובת המכרזים (התקשרויות מערכת הבטחון), התשנ"ג-1993¹

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 3, 4 ו-5 לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 (להלן – החוק), בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות כלליות

(תיקון התשע"ג)

1. בתקנות אלה –

"חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975;

"מכרז" – מכרז פומבי או מכרז סגור;

"מכרז סגור" – מכרז לצורותיו השונות, שבו הפניה להזמנת הצעות נעשית למציעים מסוימים בלבד;

"מסמכי המכרז" – כאמור בתקנה 12;

"סכום העסקה" – הסכום הנקוב בחוזה, כולל מסים;

"פרוייקט" – משימה בנושאי פיתוח, ייצור או בניה, המורכבת מקבוצה של תת מערכות המתלכדות למערכת אחת;

"ספק" – ספק טובין, מבצע עבודה או נותן שירותים.

פרק ב': משרד הבטחון

הגדרות

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

2. בפרק זה –

"משרד הבטחון" – לרבות צבא-הגנה-לישראל;

"המנהל" – המנהל הכללי של משרד הבטחון;

"הוראות משרד הבטחון" – הוראות מינהל הנקבעות בידי המנהל ולענין ביצוע תקנות אלה – בידי המנהל בהתייעצות עם החשב הכללי;

"יחידת סמך" – יחידה במשרד הבטחון כמשמעות "יחידת סמך" בחוק שירות המדינה (משמעות), התשכ"ג-1963, המנוהלת מכוח הוראות משרד הבטחון

כמשק סגור ושביניהולה והפעלתה מופעלים בעיקר שיקולים עסקיים;

"מכרז רגיל" – מכרז שהזוכה בו נבחר כאמור בתקנה 14(ג);

"מכרז מיוחד" – כאמור בתקנה 7;

"ועדת פטור" – ועדה לפטור ממכרז אשר מונתה לפי תקנה 8;

"החשב הכללי" – החשב הכללי במשרד האוצר.

העדרת התקשרויות במכרז

(תיקון התשע"ג)

א2. (א) משרד הביטחון יעדיף, ככל האפשר, לבצע התקשרויות בדרך של מכרז פומבי, גם מקום שהותר לו לפי תקנות אלה לבצע את אותן התקשרויות שלא בדרך של מכרז פומבי.

(ב) החלטה של משרד הביטחון לבצע התקשרות בדרך של מכרז סגור תיעשה לפי תקנות אלה, לאחר בחינת האפשרות לערוך מכרז פומבי

וככל שמוצדק וסביר בנסיבות העניין לבצע את ההתקשרות שלא בדרך של מכרז פומבי.

(ג) החלטה של משרד הביטחון לבצע התקשרות שלא בדרך של מכרז, תתקבל לפי תקנות אלה לאחר בחינת האפשרות לערוך את ההתקשרות בדרך של מכרז, וככל שהדבר מוצדק וסביר בנסיבות העניין.

(ד) משרד הביטחון יעשה כל שאפשר כדי שהתקשרות לא תהפוך דחופה, באופן המצריך את עשייתה בפטור ממכרז לפי תקנה 12(3).

פטור מחובת מכרז

[תיקונים: התשנ"ו, התשנ"ז (מס' 2), התשס"א, התשס"ה, התש"ע, התשע"ג]

3. לא תהיה חובה על משרד הבטחון לערוך מכרז לגבי עסקה אם היא אחת מאלה:

(1) עסקה שסכומה אינו עולה על 22,000 שקלים חדשים, או עסקה שסכומה עולה על 22,000 שקלים חדשים אך אינו עולה על 55,000

שקלים חדשים אם בשנת התקציב שבה נעשית העסקה לא נערכה עסקה קודמת ללא מכרז בין משרד הבטחון לבין אותו מתקשר בנושא זה; משרד הבטחון רשאי לחרוג עד 10 אחוזים מהסכומים האמורים;

(2) עסקה לרכש של טובין או שירותים או לביצוע עבודה שנעשית עם הספק היחיד בישראל של אותם טובין או שירותים או עם בעל

היכולת הטכנולוגית או המדעית או התשתית היחיד בישראל לביצוע אותה עבודה או אותו שירות, והכל אם ניתנה חוות דעת בכתב של גורם מקצועי במשרד הבטחון שנקבע לכך על היות אותו ספק יחיד בישראל וכאשר אין מקום לעריכת מכרז בהשתתפות מציעים ממדינת

חוץ; עלה סכום העסקה על 1,800,000 שקלים חדשים, טעון הפטור גם אישור המנהל;

¹ ק"ת 5523, התשנ"ג (19.5.1993), עמ' 841.

תיקונים: ק"ת 5801, התשנ"ז (24.12.1996), עמ' 276;

ק"ת 5843, התשנ"ז (29.7.1997), עמ' 948 [התשנ"ז (מס' 2)];

ק"ת 6071, התשס"א (17.12.2000), עמ' 186;

ק"ת 6641, התשס"ה (15.1.2008), עמ' 388;

ק"ת 6893, התש"ע (25.5.2010), עמ' 1130;

ק"ת 7187, התשע"ג (5.12.2012), עמ' 234;

ק"ת 10035, התשפ"ב (2.3.2022), עמ' 2224.

- (3) עסקה עם בעל רעיון חדשני ייחודי בתחום הביטחוני, שפנה מיוזמתו, לבחינת הרעיון אולפיתוחו הראשוני, ובלבד שוועדת פטור החליטה, מטעמים שיירשמו, שאין מקום לפנייה לקבלת רעיונות מגורמים נוספים או שנעשתה פנייה כאמור והיא לא נענתה; הפטור טעון גם אישור המנהל;
- (4) עסקה עם הקונה בכוח היחיד בישראל של עודפי טובין מסויימים, אם ניתנה חוות דעת בכתב של גורם מקצועי במשרד הבטחון שנקבע לכך על היות אותו קונה יחיד בישראל;
- (5) עסקה שביצועה כרוך בשימוש בקו ייצור, שמשקולים בטחוניים יש ענין לקיימו באופן רצוף, כאשר יש מקום להניח שקיום מכרז לגבי עסקאות כאמור יגרום לסגירתו של הקו;
- (6) עסקה נוספת, המהווה המשך לעסקה ראשונה, הנערכת בתוך שלוש שנים ממועד העסקה הראשונה מטעמים של חסכון או יעילות ובתנאים שאינם גרועים למזמין מאלה שבועסקה הראשונה (בפסקה זו - עסקת המשך); נעשתה העסקה הראשונה שלא בעקבות מכרז, טעון הפטור לעסקת המשך בסכום העולה על 1,800,000 שקלים חדשים גם אישור המנהל; שווין המצטבר של כל עסקאות ההמשך לא יעלה על שווי העסקה הראשונה; עלה שווין המצטבר של עסקאות ההמשך על חמישים אחוז משווי העסקה הראשונה, טעונה עסקת ההמשך אישור המנהל; המנהל רשאי, בנסיבות מיוחדות ומטעמים שיירשמו, לאשר עסקת המשך אף אם היא נעשית לאחר שלוש שנים ממועד העסקה הראשונה ואף אם עלה שווין המצטבר של כל עסקאות ההמשך על שווי העסקה הראשונה; בפסקה זו, "שווי העסקה הראשונה" - שוויה במועד כל אחת מעסקאות ההמשך;
- (7) עסקה למימוש אופציה של משרד הבטחון הכלולה בחוזה שנכרת בעקבות מכרז; עסקה כאמור הנעשית לאחר תום שלוש שנים ממועד כריתת החוזה בו כלולה האופציה, טעונה אישור ועדת פטור;
- (8) עסקאות המשך בין אותם צדדים, הנערכות מטעמים של חיסכון או יעילות במסגרת פרויקט אחד, עד לסיום הפרויקט;
- (9) עסקה הנערכת מטעמים של אחידות, חסכון או יעילות עם קבלן משנה או ספק משנה של מי שההתקשרות עמו בוטלה מכל סיבה, להשלמת ההתקשרות שבוטלה, ובלבד שקבלן המשנה או ספק המשנה הועסק בהיקף מהותי במסגרת ההתקשרות שבוטלה ושהעסקה היא בתנאים שאינם גרועים למזמין מאלה שבהתקשרות שבוטלה;
- (10) עסקה הנערכת מטעמים של אחידות, חסכון או יעילות עם מתכנן לגבי תכנון הנדסי של תוספת או שינוי במתקן שהוא תכנון, ובלבד שתנאי העסקה אינם גרועים למזמין מאלה של העסקה לתכנון המתקן המקורי (להלן בתקנת משנה זו - העסקה המקורית) ושסכומה אינו עולה על 50% מסכום העסקה המקורית, על פי ערכה המשוערך למועד העסקה הנוספת;
- (11) עסקה לרכישת רכיבים למכלולים קיימים ברשות משרד הבטחון או לאחזקתם, עם יצרן המכלול או עם היצרן המקורי של הרכיב שהוא המורשה היחיד בידי יצרן המכלול, או עסקה לאחזקת מכלולים, כאמור, עם יצרן המכלול או עם המורשה היחיד בידו, והכל כאשר ביצוע העסקה עם ספק אחר עלול לפגוע בהפעלה תקינה של המכלול; פטור לעסקה כאמור בסכום העולה על 1,800,000 שקלים חדשים, טעונה גם את אישור המנהל;
- (12) עסקה שההתקשרות בה נדרשת בדחיפות, לרבות לשם היענות לצרכים מבצעיים או לצרכי אימונים בצבא-הגנה-לישראל, כאשר הדחיפות אינה מאפשרת קיום מכרז לגבי העסקה ללא גרימת נזק של ממש; בעסקה שסכומה עולה על 1,800,000 שקלים חדשים טעון הפטור גם את אישור המנהל ובעסקה שסכומה נמוך מ-1,800,000 שקלים חדשים תימסר למנהל הודעה על הפטור;
- (13) עסקה לרכש טובין או שירותים חיוניים שצפוי קושי ליבאם במצבי חירום, אשר מטעמים של בטחון המדינה צריך שיהיה להם יותר מספק אחד בישראל ויש למנוע יצירת מונופול העלול לפגוע ברציפות אספקתם למשרד הבטחון; הודעה על הפטור מחובת מכרז תימסר למנהל;
- (14) עסקה עם רשות מקומית לקבלת שירותים במסגרת תפקידי הרשות המוגדרים על פי דין;
- (15) עסקה עם חברה ממשלתית, חברה בת ממשלתית או חברה מעורבת כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, או עם תאגיד אחר כאמור בסעיף 60 לחוק האמור (להלן בתקנת משנה זו - החברה הממשלתית), באישור המנהל, ובלבד שנתקיימו כל אלה:
- (א) החברה הממשלתית מהווה על-פי מסמכי היסוד שלה ועל-פי החלטת הממשלה שהקימה אותה, זרוע לביצוע מטלות ישירות ומוגדרות של הממשלה והעסקה נעשית לשם ביצוע מטלות אלה; או החברה מבצעת מטלה או שירות שהוטלו עליה על פי דין, או מספקת שירות או מצרך חיוניים לציבור, והעסקה נעשית לשם ביצוע מטלה או שירות אלה;
- (ב) העסקה נעשית למטרה ייחודית, אשר תושג באופן הטוב והמתאים ביותר אסתבוצע בידי החברה הממשלתית עקב שליטת המדינה בחברה; לענין זה, "שליטה" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;
- (ג) קיימת חברה ממשלתית אחת בלבד לביצוע המטלות האמורות בפסקת משנה (א); קיימות מספר חברות לענין זה - ייערך מכרז סגור ביניהן;
- (ד) החברה הממשלתית התחייבה כיהתקשרויותיה עם צדדים נוספים, ככל שהן נובעות מן העסקה עם משרד הבטחון, תיעשה במכרז פומבי, למעט אספקת ימוהתנאים האמורים בתקנה זו ובתקנות 14-15 ואם התקיימו - תיעשה ההתקשרויות בהתאם לתקנות האמורות, בשינויים המחוייבים;
- (15א) עסקה עם חברה ממשלתית, כמשמעותה בפסקה (15), אשר שמונים וחמישה אחוזים או יותר מעובדיה זכאים על פי כל דין לגימלה או לתגמול בשל נכות או לקיצבת זיקנה מהמוסד לביטוח לאומי, לרכישת שירותים או לביצוע עבודה, באישור המנהל, או מי שהוא הסמך.
- (16) עסקה עם תאגיד שהוקם בחוק או לפיו במסגרת תפקידי התאגיד או סמכויותיו על פי החיקוק שהקימו, ובלבד שההתקשרות הינה באישור המנהל ונתקיימו התנאים האמורים בפסקה (15) (ב) עד (ד), בשינויים המחוייבים;
- (17) עסקה, על פי החלטת הממשלה, עם תאגיד במטרה להעביר אליו מטלות של יחידה ממשלתית, עם עובדים או נכסים של אותה יחידה, והעסקה היא להעברת העובדים או הנכסים או לביצוע אותן מטלות, לתקופה שיאשר המנהל ושלא תעלה על שלוש שנים;
- (18)² עסקה עם האגודה למען החייל לקבלת שירותים לרווחת החיילים בתמורה שאינה עולה על התמורה המקובלת בשוק החפשי לאותם שירותים או עסקה עם האגודה למען החייל או עם חברה בבעלותה לצורך הפעלת מערך הקנטינות במחנות צה"ל ובשטחי מערכת הביטחון, ובלבד שהמחיר לחייל למוצרים במערך כאמור לא יעלה על המחיר המקובל בשוק החופשי לאותם מוצרים, ושההתקשרות להפעלת מערך קנטינות כאמור תסתיים לא יאוחר מיום ז' בניסן התשע"א (11 באפריל 2011).

² עפ"י תיקון התש"ע, בתקופה שעד 11.4.11 יראו תקנה 3(18) כאילו הוספה לה הסיפא החל במילים "או עסקה עם האגודה למען החייל או עם חברה בבעלותה..."

- (18א) עסקה לביצוע מיזם אשר יפעל בלא כוונת רווח, למטרה של חינוך, תרבות, דת, מדע, אמנות, רווחה, בריאות, ספורט או למטרה דומה, ובלבד שהעסקה נעשית עם מי שתורם מחצית לפחות מעלות ביצוע המיזם;
- (19) עסקה לביצוע מטרות ציבוריות עם הקרן הקיימת לישראל, או עם גוינט ישראל (להלן בתקנה זו - מוסד לאומי), או תאגיד בשליטת גוינט ישראל, והכל באישור המנהל, ובלבד שנתקיימו כל אלה:
- (א) המוסד הלאומי מממן עשרים וחמישה אחוזים או יותר, ולענין תאגיד בשליטת גוינט ישראל - חמישים אחוזים או יותר מערך העסקה, לפי מחירי שוק, ממקורות שאינם תקציב המדינה;
- (ב) המוסד הלאומי או תאגיד בשליטת גוינט ישראל התחייבו כי התקשרויותיהם עם צדדים נוספים, ככל שהן נובעות מן העסקה עם משרד הבטחון, תיעשנה במכרז פומבי, למעט אם התקיימו התנאים האמורים בתקנה זו ובתקנות 4 ו-5 ואם התקיימו - תיעשנה ההתקשרויות בהתאם לתקנות האמורות, בשינויים המחוייבים;
- בפסקה זו, "שליטה" - כמשמעותה בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968;
- (20) (א) עסקה עם הסוכנות היהודית או עם ההסתדרות הציונית לביצוע מטרות ציבוריות;
- (ב) עסקה עם קרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל, עם המגבית המאוחדת לישראל או עם המגבית המאוחדת לישראל בקנדה, לביצוע מטרות ציבוריות;
- (21) עסקה לרכישת טובין, לשם יצואם למדינת חוץ עם ספק בישראל שמדינת החוץ בחרה בו והתנתה שההתקשרות עמו תיעשה בידי משרד הבטחון, ובלבד שמשרד הבטחון לא נטל על עצמו התחייבויות שאין להן כיסוי בהתחייבויות הספק בישראל כלפיו;
- (22) עסקה לרכישת שירותי בריאות או אשפוז במוסדות רפואיים המיועדים לחיילי צה"ל, ואולם תהיה חובה לפנות לקבלת הצעות ממוסדות הרפואה העוסקים בתחום נושא העסקה וההתקשרות תיעשה עם הספקים באופן המעניק את מרב היתרונות למזמין;
- (23) עסקה לרכישת תרופות, שירותי בריאות או אשפוז או שירותי סיעוד או רווחה אישיים לזכאי אגף השיקום במשרד הבטחון;
- (24) עסקה לרכישת שירותים או טובין ייחודיים שעניינם תרבות, אמנות, בידור אוהווי, אועסקה לרכישת שירותי השכלה אוהכשרה מקצועית, לפי תכנית נותן השירות כאשר לא קיימת אפשרות לקיים מכרז לגביה;
- (25) עסקה לביצוע שירותי הסעה באוטובוסים, במוניות או בטליוויות, או לביצוע שירותי הובלה או שינוע ברכב משא או בציוד מכני כבד, כאשר התמורה בעבור שירותים אלה ותנאיהם נקבעים מראש על ידי המזמין והשירותים ניתנים על ידי כל הספקים העונים על התנאים המקדימים לנתינתם והמעוניינים לספקם, והכל למעט שירותים קבועים; בפסקה זו, "שירות קבוע" - שירות המתקיים באופן קבוע תקופה של שישה חודשים לפחות;
- (25א) עסקה לרכישת פירות וירקות טריים בשווקים סיטוניים לגבי כמות שלא ניתן לרוכשה על פי מכרז;
- (26) עסקה לשכירת מקרקעין לתקופה של פחות מחמש שנים, ובלבד ששטח המקרקעין אינו עולה על 500 מ"ר ודמי השכירות אינם עולים על מה שקבע שמאי ממשלתי;
- (27) עסקה לרכישת בעלות או זכות אחרת במקרקעין בשביל משרד הבטחון, שאינה פטורה מחובת מכרז לפי פסקה (26), כאשר למקרקעין נושא העסקה אין חלופה העונה על צרכי מערכת הבטחון או כאשר קיום מכרז לגבי העסקה עלול לפגוע בביצוע מטלות מערכת הבטחון; או עסקה שעניינה מכירת זכויות במקרקעין של דייר מוגן לפי חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972; הפטור טעון גם את אישור ראש האגף הנוגע בדבר;
- (28) עסקה להעברת זכות בעלות או חכירה, במקרקעין שברשות משרד הבטחון כמפורט להלן:
- (א) העברת זכות כאמור, בדירה או במקרקעין שיש עליהם מבנה למגורים (להלן בפסקת משנה זו - מקרקעין), למי שהוא זכאי אגף שיקום נכים במשרד הביטחון או אגף משפחות והנצחה במשרד הביטחון וגר באותה דירה או באותם מקרקעין, בהמלצת ראש האגף הנוגע בדבר; לא נעשו בדירה או במקרקעין התאמות מיוחדות לזכאי כאמור עמו נעשית העסקה, טעון הפטור גם את אישור המנהל;
- (ב) העברת זכות כאמור, בדירת מגורים למישהוא אחיילב שירות קבע בצה"ל או עובד מערכת הבטחון וגר באותה דירה, ובלבד שהתמורה לא תפחת מסכום שיקבע שמאי מקרקעין ממשלתי; הפטור טעון גם את אישור המנהל; הפטור שבפסקה זו לא יחול על העברת זכות כאמור בדירות מגורים במרכז הארץ או בשטח השיפוט של עיריית אילת; לענין זה, "מרכז הארץ" - מחוזות ירושלים, חיפה, המרכז ותל-אביב, בהתאם להודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאור גבולותיהם לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948;
- (28א) עסקה להענקת זכויות שימוש בקרקע בתוך שטחים המוחזקים בידי צבא הגנה לישראל, לפי המלצת מינהל מקרקעי ישראל על פי הכללים שבתקנה 25(7) לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993;
- (29) עסקת מכר עם קונה בישראל או עם קונה שהוא תושב מדינת חוץ הפונה מיוזמתו, לגבי טובין שהם עודפים ושמשךד הבטחון פרסם ברשימות הפתוחות לעיון הציבור שהוא מוכר טובין מסוגם, אלא אם כן קיימת מגבלה בטחונית לכך, ובלבד שבעת ביצוע העסקה לא היתה פניה של קונים נוספים לגביה ושהתמורה בעדה לא תפחת מהמחיר שקבעה ועדה לקביעת מחירי עודפים, הפועלת במשרד הביטחון; לענין פסקה זו "טובין" - כמשמעות "ציוד בטחוני" או "ידע בטחוני" בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (יצוא ציוד בטחוני וידע בטחוני), התשנ"ב-1991;
- (30) עסקת מכר, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל של ההוצאה לאור של משרד הבטחון ובתחום עיסוקה, על פי מחירון ידוע;
- (31) עסקת ביטוח עם מי שאינו תושב ישראל או עם תאגיד שלא התאגד בישראל לפי הדין הישראלי ואשר ניהולו השוטף ומרכז עסקיו אינם בישראל (להלן בפסקת משנה זו - גורם חוץ), כאשר לא ניתן לבצע העסקה בישראל או כאשר לביצוע העסקה בישראל נדרש ביטוח משנה מיוחד מגורם חוץ;
- (32) עסקה למכירת כלי רכב של מערכת הבטחון לזכאי אגף השיקום במשרד הבטחון על פי המלצה של אגף השיקום, ובלבד שהתמורה לא תפחת מסכום שקבע שמאי;
- (33) עסקה עם נכה צה"ל לניהול מזנון במשרד הבטחון, לפי המלצת אגף השיקום במשרד הבטחון;
- (34) עסקה עם מי שאינו עובד המדינה שעניינה מינוי מומחים רפואיים וועדות רפואיות או ועדות לקביעת דרגת נכות;
- (35) עסקה לביצוע עבודת אדריכלות, עריכת דין, יעוץ כלכלי או ראיית חשבון; או עסקה לביצוע עבודה מקצועית אחרת הדורשת ידע, מומחיות או כישורים מיוחדים או יחסי אמון מיוחדים, לרבות מחקר, עבודה ספרותית, תכנון הנדסי, פיקוח הנדסי, חקירות פרטיות, אקטואריה, ניתוח מערכות לשימושים ביטחוניים או תכנות לשימושים ביטחוניים, שמאות, יעוץ רפואי, יעוץ הנדסי לעבודות בינוי, עיצוב

או גרפיקה, והכל כאשר התמורה היא לפי תעריף הידוע למועמדים; עסקה כאמור בפסקה זו תיערך לאחר בדיקת מספר הצעות והפניה לספקים, אם מתקיימת, ובחירתם ייעשו, ככל הניתן, בסבב מחזורי, והכל בהגינות ובמטרה להבטיח את מרב היתרונות למזמין; (36) עסקה אשר גילויה עלול לפגוע פגיעה מהותית בבטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בכלכלתה, בבטחון הציבור, בסוד מסחרי או בסוד מקצועי של המזמין, ובלבד שהמנהל אישר זאת; (37) עסקה שלגביה נתקיימו נסיבות מיוחדות ונדירות המצדיקות עשיית הללאמכרז, ובלבד שועדת פטור המליצה מטעמים מיוחדים שיירשמו לפטור אותה מחובת מכרז ושר הבטחון אישר זאת.

פטור מחובת מכרז לעסקת חוץ

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

4. נוסף על האמור בתקנה 3, לא תהיה חובה על משרד הבטחון לערוך מכרז לגבי עסקה עם תושב מדינת חוץ או לגבי עסקה שביצועה במדינת חוץ בהתקיים אחד מאלה:

- (1) העסקה נעשית בכספי סיוע ממדינת חוץ ומבוצעת במדינת חוץ או כאשר המדינה המסייעת התנתה שהעסקה תבוצע עם ספק או ספקים מסויימים, ואולם בעסקאות לרכישת טובין או שירותים תהיה חובה לפנות לקבלת הצעות בכתב משלושה ספקים לפחות, אם ישנם, למעט כאשר העסקה נעשית עם מערכת בטחון של מדינת חוץ או באמצעותה או עם ספק נדרש או כאשר קיימת עילת פטור מחובת מכרז לגבי העסקה על פי תקנה 3; לענין תקנה זו "ספק נדרש" – ספק שראש אגף במשרד הבטחון קבע שינוהל עימו משא ומתן להתקשרות, בכפוף לקיומה של אחת או יותר מעילות הפטור מחובת מכרז המפורטות בתקנה 3;
  - (2) העסקה נעשית שלא מכספי סיוע ממדינת חוץ והיא אחת מאלה:
    - (א) עסקה לרכישת טובין או לרכישת שירותים אשר ועדת הפטור אישרה, שלמיטב ידיעתה, אין בנמצא בישראל ספק שהוא יצרן של טובין מן הסוג הנרכש או נותן שירותים מהסוג הנרכש;
    - (ב) עסקה של נציגות של משרד הבטחון במדינת חוץ, לשימושה העצמי;
- ואולם, תהיה חובה לפנות לקבלת הצעות בכתב משלושה ספקים לפחות, אם ישנם, למעט כאשר העסקה נעשית עם מערכת הבטחון של מדינת חוץ או באמצעותה או עם ספק נדרש, או כאשר קיימת עילת פטור מחובת מכרז לגבי העסקה על פי תקנה 3;
- (3) עסקת מכר הנעשית עם מדינת חוץ;
  - (4) (בוטלה).

מכרז סגור

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

5. (א) לא תהיה חובה על משרד הבטחון לערוך מכרז פומבי, אלא מכרז סגור, לגבי עסקה אם היא אחת מאלה:
- (1) עסקה שסכומה אינו עולה על 220,000 שקלים חדשים; נערך מכרז סגור על סמך הפטור שבפסקה זו בלבד, וההצעה הטובה ביותר היתה גבוהה ביותר מעשרה אחוזים מהסכום הנקוב בתקנת המשנה כאמור, לא יהיה משרד הבטחון רשאי להתקשר בעסקה על פי הצעה זו;
  - (2) עסקה שגורמי בטחון מוסמכים קבעו שהיא מסווגת בסיווג בטחון "שמור" ומעלה;
  - (3) עסקה למכירת טובין, כהגדרתם בתקנה 3(29), שאינה פטורה מחובת מכרז מכוח אותה פסקה;
  - (4) עסקה כאמור בתקנה 3(15)(ג) סיפה;
  - (5) עסקה בנושא מחקר ופיתוח או עבודה מדעית;
  - (6) עסקה לרכש או לאחזקה של טובין בעלי תכונות מיוחדות ואפיונים בלתי נפוצים, לרבות מערכות אמצעי לחימה, מערכות שליטה ובקרה או טובין שאין לגביהם מפרט טכני;
  - (7) עסקה לרכישת שירותי הדרכה או הכשרה מקצועית לפי תכנית המזמין;
  - (8) עסקה לרכש טובין שייצורם מצריך, משיקולים בטחוניים, השקעה בתשתיות בממון משרד הבטחון;
  - (9) עסקת ביטוח שאינה פטורה מחובת מכרז;
  - (10) עסקה לביצוע עבודה מקצועית הדורשת ידע, מומחיות או כישורים מיוחדים או יחסי אמון מיוחדים, לרבות מחקר, תכנון הנדסי, פיקוח הנדסי, חקירות פרטיות, אקטואריה, ניתוח מערכות לשימושים ביטחוניים או תכנות לשימושים ביטחוניים, שמאות, יעוץ הנדסי לעבודות בינוי, עיצוב או גרפיקה, כאשר משרד הבטחון מקיים תחרות על המכרז.
- (ב) במכרז סגור תיעשה הפניה להזמנת הצעות לחמישה ספקים לפחות מתוך רשימות ספקים מוכרים, כמשמעותם בתקנה 10, שייבחרו על פי קריטריונים שעיקרם סיווג בטחוני, הבטחת איכות, היקף כספי, אמינות, כולל איתנות כספית, ועומס התקשרויות עם משרד הבטחון; כללה רשימת הספקים המתאימים להשתתף במכרז עשרה ספקים או פחות – תיעשה הפניה לכולם; הספקים שאליהם תיעשה הפניה להזמנת הצעות ייבחרו, ככל הניתן, בסבב מחזורי כדי ליתן להם הזדמנות נאותה, והכל בהגינות ובמטרה להבטיח את מרב היתרונות לעורך המכרז.
- (ג) בנוסף לפניה להזמנת הצעות, כאמור בתקנת משנה (ב), יודיע משרד הבטחון על קיום מכרז סגור, לגבי עסקה שסכומה עולה על 220,000 שקלים חדשים, על ידי מודעות במשרדיו או על ידי פניה לארגוני ספקים; הוראות תקנת משנה זו לא יחולו על מכרז סגור לגבי עסקה שגורמי בטחון מוסמכים קבעו שהיא מסווגת בסיווג בטחון "סודי" ומעלה.
- (ד) בנוסף לספקים שאליהם תיעשה הפניה להזמנת הצעות, יהיה רשאי להשתתף במכרז סגור כל ספק מוכר, כהגדרתו בתקנה 10, שנמצא מתאים על פי דרישות משרד הבטחון להשתתף באותו מכרז, אם ביקש זאת והגיש את מסמכי המכרז תוך המועד שנקבע להגשת ההצעות.

[תיקון: התשנ"ז (מס' 2)]

6. (בוטלה).

מכרז מיוחד

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

7. (א) משרד הביטחון רשאי לערוך מכרז מיוחד אשר ייערך לפי הכללים שלהלן:
- (1) ההצעות שתוגשנה תוערכנה על פי אמות מידה שעיקריהן מחיר והתאמה מקצועית, טכנית וניהולית לדרישות העסקה שלגביה נערך המכרז, כולן או מקצתן, כפי שהן ומשקליהן נקבעו מראש ופורסמו במסמכי המכרז;

- (2) ועדת המכרזים רשאית, לאחר בחינת ההצעות למכרז, להחליט לגבי העסקאות המפורטות בתקנה 5(א)(5) עד (10), כי ינוהל לפי הכללים שלהלן, משא ומתן עם הספקים שהצעותיהם יעברו את סף ההתאמה, שייקבע מראש על פי אמות מידה כאמור בפסקה (1); המשא ומתן ינוהל תוך הקפדה על מתן הזדמנות הוגנת לכל המציעים שעמם הוא מנוהל; תוכנו של המשא ומתן יירשם בפרוטוקול;
- (3) עברה את סף ההתאמה רק הצעה אחת, ינוהל משא ומתן עם המציע;
- (4) בסיום שלב ניהול המשא ומתן, כאמור בפסקה (2), תינתן לספקים שעמם נוהל משא ומתן, אפשרות להגיש את הצעתם הסופית במועד שייקבע;
- (5) לאחר הגשת ההצעות הסופיות, לא ינוהל עוד משא ומתן עם המציעים;
- (6) ההצעות הסופיות של הספקים יוערכו לצורך בחירת ההצעה הטובה ביותר על פי אמות מידה כאמור בפסקה (1).

(ב) (בוטלה).

(ג) (בוטלה).

(ד) לגבי עסקאות לרכישת בעלות או זכות אחרת במקרקעין, להלן הכללים לעריכת מכרז מיוחד:

- (1) ההצעות שיוגשו יוערכו על פי אמות מידה שיעקריהן מחיר, איכות המקרקעין, מיקומם והתאמתם לצורכי עורך המכרז, כולן או מקצתן, כפי שהן והמשקל שיינתן להן נקבעו מראש ופורסמו במסמכי המכרז;
- (2) הוראות תקנות משנה (א)(2) עד (6) יחולו, בשינויים המחוייבים, על מכרז מיוחד לגבי עסקאות לרכישת בעלות או זכות אחרת במקרקעין.

ועדה לפטור ממכרז

[תיקונים: התשנ"ז, התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

8. (א) במשרד הבטחון תפעלנה ועדות פטור שתהיינה מוסמכות לפטור מחובת מכרז או להמליץ על פטור מחובת מכרז, אם שוכנעו שנתקיימו אחת או יותר מהעילות לפטור מחובת מכרז המפורטות בתקנות אלה.
- (ב) בראש כל ועדת פטור ישב נציג המנהל או מי שהוא מינה וכן יהיו חברים בה, בין היתר, נציג ציבור, כמשמעותו בתקנה 16, חשב משרד הבטחון או נציגו, ובדיונים בעסקה שסכומה עולה על 5,000,000 שקלים חדשים - גם היועץ המשפטי למערכת הבטחון או נציגו.
- (ג) ועדת פטור מוסמכת לפטור מחובת מכרז כאמור בתקנות משנה (א), ובלבד שאומדן סכום העסקה נמוך מסכום ההרשאה לפי סעיף 6(ב) לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 (להלן - ההרשאה), של עובד ברמת ראש החטיבה הבכירה באגף הנוגע בדבר.
- (ד) עלה אומדן סכום העסקה על הסכום האמור בתקנות משנה (ג), מוסמכת ועדת פטור להמליץ על פטור מחובת מכרז, כאמור בתקנות משנה (א), בפני ראש האגף הנוגע בדבר, ובלבד שאומדן סכום העסקה הוא במסגרת הרשאתו.
- (ה) עלה אומדן סכום העסקה על סכום הרשאתו של ראש האגף הנוגע בדבר, תובא המלצת ועדת הפטור בפני המנהל.
- (ו) המנהל, או ראש האגף הנוגע בדבר, לפי הענין, יחליטו אם לקבל או לדחות את המלצת ועדת הפטור לפטור מחובת מכרז; החליטה ועדת הפטור שלא לפטור עסקה מחובת מכרז, תהיה החלטתה סופית.
- (ז) החליטה ועדת פטור לפטור מחובת מכרז או להמליץ על פטור מחובת מכרז, תאשר הוועדה או תקבע, לאחר דיון, את הספק או הספקים או הקונה או הקונים שעמם ינוהל משא ומתן להתקשרות.
- (ח) ועדת פטור מוסמכת להחליט או להמליץ על פטור מחובת מכרז, כאמור בתקנה זו, ביחס לעסקה בודדת, ביחס לפרוייקט מסוים או ביחס לסוגי עסקאות לתקופה מסוימת שלא תעלה על שלוש שנים, ואולם פטור ביחס לסוגי עסקאות לתקופה העולה על שנה טעון גם אישור המנהל.
- (ט) לענין תקנות משנה (ג), (ד) ו-(ה), "אומדן" - אומדן שנקבע סמוך לפני הפניה לוועדת פטור לפי הכללים שבתקנה 13.
- (י) פטור מחובת מכרז מותנה בפניה לוועדת פטור ובאישור הפטור לפי תקנות אלה, זולת אם העסקה פטורה מחובת מכרז לפי אחת מהעילות שבתקנה 13(7) - לגבי מימוש אופציה בתוך שלוש שנים ממועד כריתת החוזה בו היא כלולה, (10), (14), (15), (15א), (18), (22), (23), (28א), (30), (32), (34) ו-(35) או שבתקנה 14(2) ו-(3).
- (יא) עסקאות הפטורות מחובת מכרז לפי אחת מעילות הפטור המפורטות בתקנות משנה (י) ידווחו למבקר הפנים של האגף המתקשר.
- (יב) על אף האמור בתקנות משנה (י), בנסיבות מיוחדות, הנוגעות בעיקר לכוננות או לתעסוקה מבצעית בצה"ל או להצלת חיי אדם, רשאי המנהל להחליט על פטור מחובת מכרז במקום ועדת פטור.
- (יג) דיוני ועדת הפטור יתקיימו בהשתתפות רוב, לפחות, של חברי הוועדה, כולל היושב ראש, והחלטותיה יתקבלו ברוב קולות חברי הוועדה הנוכחים, יהיו מנומקות ויירשמו בפרוטוקול ואולם חוות דעת של היועץ המשפטי למערכת הביטחון או של נציגו, שניתנה לוועדת הפטור, תכריע בעניינים משפטיים.

תנאים מוקדמים להשתתפות במכרז

9. משרד הבטחון רשאי להתנות את ההשתתפות במכרז בהיות המציע ספק מוכר או קבלן מוכר כמשמעותם בתקנה 10, לפי הענין, וכן בתנאים ענייניים נוספים, לרבות תנאים בדבר נסיונו של המעוניין להשתתף במכרז, כושרו, כישוריו, היקף פעילותו, עמידה בדרישות תקן ישראלי לא רשמי, חשיבות המקום שבו מתנהלים עסקיו וקיומן של המלצות אודותיו.

ספקים וקבלנים מוכרים

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

10. (א) במשרד הבטחון ינוהלו רשימות של ספקים ישראליים, לפי סוגים והיקף כספי - שהועדה לאישור ספקים מצאה אותם מתאימים להיות ספקים של משרד הבטחון (בתקנות אלה - ספקים מוכרים); בתקנה זו, "ספק" - למעט קבלן שועדה בין-משרדית מצאה ראוי לשמש קבלן בניה של משרדי הממשלה.
- (ב) במשרד הבטחון תפעלנה ועדות לאישור ספקים מוכרים. בראש כל ועדה, כאמור, ישב נציג המנהל או מי שהוא מינה וכן יהיו חברים בה, בין היתר, נציג ציבור, כמשמעותו בתקנה 16, חשב משרד הבטחון או נציגו והיועץ המשפטי של מערכת הבטחון או נציגו.
- (ג) אמות המידה העיקריות להכללת ספק ברשימות הספקים המוכרים הינן:
- (1) עמידה בדרישות לקיום מערכת אבטחת איכות, לפי רמות הנקבעות על פי כללים ידועים המבוססים על תקנים בינלאומיים;
- (2) קבלת אישור בטחוני מהגופים המוסמכים;
- (3) יכולת לספק הטובין או השירות או לבצע העבודה שלגביהם מבקש הספק לקבל הכרה, בהיקף כספי מוגדר;
- (4) איתנות פיננסית לעמידה בהתחייבויות כלפי משרד הבטחון;

(5) אמינות, לרבות עמידה בהתחייבויות קודמות על סמך נסיון מצטבר.

(11) על אף האמור בתקנת משנה (ג) יכול שתיקבע לכל סוג של ספקים רשימת אמות מידה שונה מזו שנקבעה לסוגים אחרים.

(ד) כל ספק ראשי לבקש להיכלל ברשימת הספקים המוכרים והועדה לאישור ספקים מוכרים תדון בבקשתו. בקשות של ספקים שלא המציאו רשימות או אישורים הנדרשים על פי כל דין או שלא קיבלו אישור בטחוני מהגופים המוסמכים לא יובאו לאישור הועדה לאישור ספקים מוכרים. (ה) החלטות הועדה לאישור ספקים מוכרים שלא לכלול ספק ברשימת הספקים המוכרים או להוציא ספק מהרשימה, תהיינה מנומקות ולא תינתנה אלא לאחר שניתנה לספק האפשרות להביא את טיעונו בפני הועדה.

(ו) במשרד הבטחון ינוהלו רשימות של קבלנים שהועדה הבין-משרדית מצאה אותם ראויים לשמש קבלני בניה של משרדי הממשלה, ושקיבלו אישור בטחוני מהגופים המוסמכים במשרד הבטחון (בתקנות אלה - קבלנים מוכרים).

מכרז פומבי

(תיקונים: התשס"א, התשע"ג)

11. (א) פניה להזמנת הצעות במכרז פומבי תיעשה על ידי פרסום הודעה על כך בעיתון יומי היוצא לאור בישראל בשפה העברית ובאתר באינטרנט (להלן - מודעה ברבים); כתובת אתר האינטרנט תפורסם, מזמן לזמן, בשניים משלושת העיתונים הנפוצים ביותר בישראל בשפה העברית, כאמור בסעיף 1א(ב) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

(ב) פורסמה מודעה ברבים על קיום מכרז פומבי, ניתן לפרסם את תוכנה ברבים, בישראל ומחוצה לה, בדרכים נוספות.

(ג) במודעה ברבים על קיום מכרז פומבי יפורטו, בין היתר:

- (1) תיאור העסקה נושא המכרז לרבות מועדים לביצוע ואופציה, אם ישנה;
- (2) תנאים מוקדמים לקבלת מסמכי המכרז, כולל התשלום הנדרש תמורתם;
- (3) המקום והמועד לקבלת מסמכי המכרז או לעיון בהם;
- (4) המקום לקבלת פרטים נוספים על המכרז, אם יהיה צורך במסירתם;
- (5) המקום והמועד האחרון להגשת הצעות למכרז.

מסמכים המכרז

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

12. (א) פניה לקבלת הצעות למכרז תכלול את מסמכי המכרז בהתאם למפורט להלן.

(ב) מסמכי מכרז רגיל יכללו, בין היתר, את אלה:

- (1) תנאי המכרז, לרבות תנאים מוקדמים להשתתפות בו;
- (2) תנאי החוזה, כולל לוח זמנים, תנאי תשלום, שרטוטים, כתיבי כמויות, תכניות ומפרטים הנוגעים לביצועו, אם ישנם, ואופציה, אם ישנה;
- (3) נוסח הצעה ולהתחייבות המשתתף במכרז;
- (4) אם נדרשת ערבות - סוג הערבות, תנאיה, גובהה ומשכה;
- (5) כל מידע או מסמך נוספים שראוי למסור למציע או דרישה לקבלת כל מידע או מסמך נוספים ממנו, והכל לשם ניהול תקין והוגן של המכרז וכדי להבטיח קבלת הצעה המעניקה את מרב היתרונות לעורך המכרז.

(ג) מסמכי מכרז מיוחד יכללו, בין היתר, את אלה:

- (1) תנאי המכרז, לרבות תנאים מוקדמים להשתתפות בו;
- (2) עיקרי החוזה, כולל לוח זמנים, תנאי תשלום, אפיון טכני לביצוע ואופציה, אם ישנה;
- (3) הגדרת הביצועים הנדרשים והדרישות הטכניות;
- (4) אמות המידה לבחירת הצעות המתאימות, בציון המשקלות שנקבעו להן מראש;
- (5) נוסח הצעה ולהתחייבות המשתתף במכרז;
- (6) אם נדרשת ערבות - סוג הערבות, תנאיה גובהה ומשכה;
- (7) כל מידע או מסמך נוספים שראוי למסור למציע או דרישה לקבלת כל מידע או מסמך נוספים ממנו, והכל לשם ניהול תקין והוגן של המכרז וכדי להבטיח קבלת הצעה המעניקה את מרב היתרונות לעורך המכרז.

(ד) המצאת מסמכי מכרז יכול שתיעשה תמורת תשלום החזר הוצאות הכנתם.

אומדן

13. (א) לפני תום המועד להגשת הצעות למכרז ייקבע, בהתאם למפורט להלן, ויירשם בתיק המכרז אומדן של סכום העסקה (להלן - האומדן).

(ב) האומדן ייקבע על פי אחד מאלה:

- (1) המחיר בישראל שעל פיו התקשר בעבר משרד הבטחון, לאחר עדכון;
- (2) המחיר במדינת חוץ, בתוספת הוצאות הובלה וביטוח;
- (3) מחיר שוק בישראל;
- (4) מחיר מרבי שנקבע בצו או בהיתר לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985, או לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957;
- (5) הערכת שמאי;
- (6) תחשיב עלות.

ועדת מכרזים

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

14. (א) במשרד הבטחון תפעלנה ועדות מכרזים, אשר היושבים ראש שלהן ימונו בידי המנהל וכן יהיו חברים בכל אחת מהן, בין היתר, נציגי ציבור, כמשמעותו בתקנה 16, וחשב משרד הבטחון או נציגו.

(ב) ועדות המכרזים מוסמכות לדון ולהחליט לגבי מכרזים רגילים.

(ג) אמת המידה לבחירת הספק או הקונה הזוכה במכרזים רגילים היא המחיר, אלא אם כן מתקיים טעם מיוחד שיירשם בידי ועדת המכרזים או ציויין במסמכי המכרז.

ועדת מכרזים מיוחדים

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

15. (א) במשרד הבטחון תפעלנה ועדות למכרזים מיוחדים, אשר היושבים ראש שלהן ימונו בידי המנהל וכן יהיו חברים בכל אחת מהן, בין היתר, נציגי ציבור, כמשמעותו בתקנה 16, וחשב משרד הבטחון או נציגו.

(ב) ועדה למכרזים מיוחדים תדון ותחליט במכרזים מיוחדים הנערכים לפי כללים כאמור בתקנה 7.

(ג) אמות המידה העיקריות לבחירת ההצעות המתאימות במכרזים מיוחדים הן כמפורט בתקנה 7.

נציגי ציבור

16. (א) המנהל ימנה נציגים מקרב הציבור, העונים על אמות המידה והתנאים המפורטים בתקנה זו, לחברים בוועדות פטור, בוועדות מכרזים למיניהן ובוועדות לאישור ספקים מוכרים (בפרק זה - נציגי ציבור).

(ב) נציגי ציבור ימונו בעיקר מתוך רשימות של מומלצים בידי מוסדות להשכלה גבוהה, רשויות מקומיות, לשכת עורכי הדין, לשכת רואי החשבון, ארגוני מקצועות חופשיים אחרים, ארגוני עובדים או מעבידים אחרים. כן יוכלו להתמנות לנציגי ציבור מי שהיו עובדי מדינה או חיילים בשירות קבע בצה"ל וחלפו שנתיים לפחות ממועד פרישתם משירות המדינה או מהשירות בצה"ל, או אם חלפו פחות משנתיים ממועד פרישתם כאמור - אם בשנתיים שקדמו למועד הפרישה לא עסקו בהתקשרויות עם ספקים.

(ג) תקופת המינוי לנציגי ציבור לא תעלה על חמש שנים.

(ד) לא יקבלו מינוי כנציגי ציבור כל אחד מהמפורטים להלן:

(1) מי שהוא ספק המקיים קשרים עסקיים עם משרד הבטחון, בין במישרין ובין באמצעות תאגיד, לרבות שותפות, שהוא מחזיק בעשרה

אחוזים או יותר מהונו או מכוח ההצבעה בו או מהסמכות למנות דירקטור אחד או יותר בו או את המנהל הכללי שלו - ובתאגיד שאינו חברה - בעלי תפקידים דומים - או מי שמכהן כדירקטור או כמנהל כללי שלו או מועסק בו;

(2) מי שלדעת המנהל עיסוקיו האחרים יוצרים או עלולים ליצור ניגוד ענינים עם תפקידו כנציגי ציבור;

(3) מי שהוא חבר המוסד המרכזי של מפלגה;

(4) מי שלא קיבל אישור בטחוני מהגופים המוסמכים.

(ה) היה לנציגי ציבור, לקרובו או לתאגיד שהוא בעל ענין בו ענין אישי בנושא הנדון בוועדה שהוא חבר בה, לא ישתתף לנציגי ציבור בדיון, ובמקומו

ימונה נציגי ציבור אחר לאותו נושא; לענין זה -

"קרוב" - בן זוג, את, הורה, צאצא וכן הורה או בן זוג של כל אחד מאלה;

"בעל ענין" - כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

הגשת הצעות למכרז ובדיקתן והחלטות ועדת מכרזים

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

17. (א) הצעות לוועדת מכרזים תוגשנה בידי המציעים כשהן חתומות, בתוך מעטפה סגורה, בדרך, במועד, במקום ובמספר עותקים, כפי שנקבע במסמכי המכרז; לא צויין במסמכי המכרז מספר עותקים - תומצא ההצעה בשני עותקים; המעטפות תישמרנה עד לפתיחתן בתוך תיבה מיוחדת (להלן - תיבת מכרזים), אשר תיפתח בידי ועדת המכרזים; במעמד פתיחת תיבת המכרזים ייערך פרוטוקול שבו יירשם, לפני פתיחת המעטפות, האומדן לפי תקנה 13 וכן יירשמו בו, בין השאר, מספר המעטפות שנמצאו בתיבת המכרזים, זיהוין, תכולתן ובמכרז רגיל - גם המחירים המוצעים.

(ב) בדיקת ההצעות תיעשה בידי ועדת המכרזים, תוך זמן סביר לאחר המועד האחרון להגשתן; ועדת המכרזים לא תדון בהצעות אשר לא נמצאו בתיבת המכרזים במועד שנקבע כמועד האחרון להגשתן.

(ג) ועדת מכרזים רשאית להיעזר בבדיקת ההצעות במומחה או במומחים.

(ד) נתגלתה בהצעה טעות סופר או טעות בחישוב, שקיימת אפשרות אחת בלבד לתקנה, תתוקן הטעות בידי יושב ראש ועדת המכרזים; התיקון יירשם בפרוטוקול והודעה עליו תימסר למציע.

(ה) בכפוף להוראת תקנת משנה (ד), תפסול ועדת מכרזים הצעות שהוגשו שלא בהתאם להצעה המבוקשת במסמכי המכרז, או הצעות שלדעתה מבוססות על הנחות בלתי נכונות או שהמחירים שצוינו בהן אינם סבירים בהתחשב עם האומדן או שיש בהן שינויים ששנויים במתכוון כדי להטעותה, זולת אם החליטה אחרת מטעמים שיירשמו.

(ו) הצעות שצורפה להן הסתייגות עקרונית או שיש בהן שינוי יסודי של תנאי המכרז - פסולות.

(ז) ועדת מכרזים רשאית, מטעמים שיירשמו, לברר עם מציע פרטים בהצעתו וכן פרטים אחרים הדרושים לה לצורך קבלת החלטתה; פרטי הברור יירשמו בפרוטוקול.

(ח) לאחר בדיקת כל ההצעות וברור יתר הפרטים הנדרשים, תתן ועדת המכרזים את החלטתה; הועדה רשאית להחליט, מטעמים שיירשמו, שלא לבחור כל הצעה שהיא, והכל במטרה להבטיח את מרב היתרונות לעורך המכרז; חרגו כל ההצעות שהוגשו ביותר מעשרים וחמישה אחוזים מהאומדן, לא תבחר ועדת המכרזים, דרך כלל, בהצעה כלשהי ויחולו הוראות תקנת משנה (א), זולת אם החליטה הועדה אחרת, מטעמים שיירשמו.

(ט) ועדת המכרזים רשאית, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, להחליט על בחירת הצעה גם אם היתה זו הצעה יחידה שהוגשה או שנתרה יחידה לדיון בפניה. במכרז סגור טעונה החלטת ועדת המכרזים אישור של ראש האגף הנוגע לגבי עסקה שסכומה אינו עולה על 1,800,000 שקלים חדשים או אישור של המנהל לגבי עסקה שסכומה עולה על 1,800,000 שקלים חדשים.

(י) ועדת המכרזים רשאית אף להחליט על בחירת מספר הצעות מתאימות תוך פיצול ההתקשרות בין מציעיהן לפי עקרונות הפיצול המפורטים להלן, או על התקשרות על חלק מהעסקה נושא המכרז, ובלבד שנמסר על אפשרות הפיצול או ההתקשרות החלקית, כאמור, במסמכי המכרז וניתנה למשתתפים בו האפשרות להגיש גם הצעה חלקית; אלה עקרונות הפיצול:

(1) פיצול לפי פריטים, כאשר העסקה שלגביה נערך המכרז, כוללת יותר מאשר פריט אחד של טובין, מקרקעין, עבודה או שירותים; הוחלט על פיצול, ייבחר המציע הזוכה לגבי כל אחד מהפריטים כאילו נערך מכרז נפרד לכל פריט ופריט;

(2) פיצול לפי כמויות של פריט אחד של טובין, מקרקעין, עבודה או שירותים, כאשר עורך המכרז רשאי להתנות שלא לתקבלנה הצעות לכמות קטנה מהכמות שיקבע; הוחלט על פיצול, תיעשה התקשרות עם המציע שהצעתו נבחרה כהצעה המתאימה ביותר על כל הכמות

שהציע או שיש ביכולתו לספק או לבצע; נותרה כמות נוספת, תיעשה התקשרות גם עם המציע שהצעתו תיבחר כהצעה השניה המתאימה, עד לכמות שהציע או שיש ביכולתו לספק או לבצע, וכן הלאה עד להשלמת ההתקשרות על כל הכמות שבמכרז;

(3) פיצול לפי אזורים; הוחלט על פיצול, ייבחר המציע הזוכה לגבי כל אחד מהאזורים כאילו נערך מכרז נפרד לכל אזור ואזור.

(יא) לא הוגשה למכרז כל הצעה או נדונה הצעה יחידה וועדת המכרזים לא בחרה בה או לא בחרה בהצעה כלשהי יחולו הוראות אלה:

(1) במכרז סגור, כאשר ועדת המכרזים לא שוכנעה שההתקשרות בעסקה נושא המכרז נדרשת בדחיפות, או סברה שעריכת מכרז נוסף תביא תועלת, ייערך מכרז נוסף ואם גם בו לא ייבחר זוכה, תהיה ועדת המכרזים רשאית לפטור מהחובה לעריכת מכרז נוסף;

(2) במכרז סגור, כאשר ועדת המכרזים שוכנעה שההתקשרות בעסקה נושא המכרז נדרשת בדחיפות, או סברה שעריכת מכרז נוסף תביא תועלת, תהיה ועדת המכרזים רשאית לפטור מהחובה לערוך מכרז חוזר;

(3) במכרז פומבי תהיה ועדת המכרזים רשאית לפטור מהחובה לעריכת מכרז חוזר.

החליטה ועדת המכרזים לפטור מעריכת מכרז לפי הוראות תקנה זו, יהיו לה הסמכויות של ועדה לפטור ממכרז לפי תקנה 8(ז).

(יב) דיוני ועדת המכרזים יתקיימו בהשתתפות של לפחות רוב חברי הועדה, כולל היושב ראש, והחלטותיה תתקבלנה ברוב קולות חברי הועדה הנוכחים, תהיינה מנומקות ותישמנה בפרוטוקול שייחתם בידי חברי הועדה; אם בהצבעה יהיו קולות שווים – יכריע יושב ראש הועדה ואולם חוות דעת היועץ המשפטי למערכת הביטחון או של נציגו, שניתנה לוועדת המכרזים, תכריע בעניינים משפטיים.

(יג) לכל משתתף במכרז תימסר הודעה על המציע או המציעים שהצעותיהם נבחרו על פי ההחלטה של ועדת המכרזים ובמכרז רגיל תכלול ההודעה גם את מחיר ההצעה או ההצעות שנבחרו; במשך תקופה שלא תעלה על 30 ימים ממועד ההודעה כאמור, יהיה רשאי משתתף במכרז לבקש לעיין בהחלטה הסופית של ועדת המכרזים ובנימוקיה ובהצעה הזוכה במכרז; העיון כאמור יינתן לו, למעט כאשר ועדת המכרזים החליטה בהחלטה מנומקת שלא להרשות את העיון, כולו או חלקו, מסיבות של סודיות ביטחונית, סודיות מסחרית או מקצועית, פגיעה בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בכלכלתה, בביטחון הציבור או פגיעה בכל זכות אחרת המוגנת על פי כל דין; ניתן לקבוע במסמכי המכרז כי העיון ייעשה תמורת תשלום לכיסוי העלות.

השתתפות בדיוני ועדות הפטור וועדות המכרזים

18. (א) על אף האמור בתקנות 8(ב), 14(א) ו-15(א), לא ישתתפו נציגי ציבור בדיוני ועדות הפטור וועדות המכרזים למיניהן בעסקאות המסווגות בסיווג בטחוני "סודי" ומעלה, אלא אם כן הם שותפי סוד לגבי העסקה הנדונה; ישום הוראות תקנה זו מותנה באישור המנהל ובהשתתפות היועץ המשפטי למערכת הביטחון או נציגו כחבר בועדה, במקום נציג הציבור.

(ב) על השתתפות חברי ועדת פטור, ועדת מכרזים או ועדה לאישור ספקים מוכרים בדיוני הועדה יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות תקנה 16(ה).

אמנות בינלאומיות

19. תקנות אלה יחולו ככל שאינן סותרות התחייבות של המדינה באמנה בינלאומית או הסכם הדדיות עם מדינת חוץ שנחתם לפני תחילתו של החוק.

הוראות משרד הבטחון

20. המנהל יקבע מזמן לזמן, בהתיעצות עם החשב הכללי, כללים בהוראות משרד הבטחון לביצוע פרק זה בידי משרד הבטחון.

יחידות סמך

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

21. (א) בכפוף לאמור בתקנה זו יחולו הוראות פרק ג', בשינויים המחוייבים, על יחידת סמך ולענין זה בכל מקום, בו נאמר "חברה ממשלתית" או "חברה" יבוא "יחידת סמך" ולענין זה –

(1) במקום האמור בתקנה 24(א)3 יראו כאילו נאמר:

"לא תהיה חובה על יחידת סמך לערוך מכרז לגבי עסקה עם תאגיד שהוקם לשם מימוש עיסקי של טכנולוגיות ומוצרים של יחידת הסמך, בתחום פעילות זו, ובלבד ששר הבטחון אישר העסקה או עסקאות מסוגה";

(2) תקנה 28(א) תיקרא כאילו נאמר בה:

"המנהל הכללי של יחידת סמך ימנה ליחידת הסמך, באישור המנהל, ועדת מכרזים, אחת או יותר, בת שלושה חברים לפחות, כולל היושב ראש וחשב יחידת הסמך או נציגו";

(3) תקנה 31 תיקרא כאילו במקום "ועדת בקורת" נאמר "מבקר הפנים";

(4) במקום האמור בתקנה 32 יראו כאילו נאמר:

"המנהל הכללי של יחידת סמך יקבע מזמן לזמן, הוראות לביצוע תקנה זו, הטעונות אישור המנהל בהתיעצות עם החשב הכללי."

(ב) הוראות תקנה 173(1) יחולו על יחידת סמך.

פרק ג': חברות ששר הבטחון אחראי עליהן

הגדרות

22. בפרק זה, "חברה ממשלתית" – כל חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית ששר הבטחון אחראי עליה.

תחולת הוראות פרק ב'

23. בכפוף להוראות פרק זה, יחולו תקנות (1) עד (4), (6) עד (12), (14) עד (16), (24), (26), (27), (31), (36) ו- (37), 5(א)1, (2), (4), (6), (7) ו- (9), 11, 12, 17 ו- 18(ב) על חברה ממשלתית, בשינויים המחוייבים, ולענין זה, בכל מקום בפרק ב' שבו נאמר "משרד הבטחון" יבוא "חברה ממשלתית" ובכל מקום שבו נאמר "המנהל" יבוא "המנהל הכללי של החברה".

פטור מחובת מכרז

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

24. (א) בנוסף על הוראות תקנה 3 החלות על חברה ממשלתית, לא תהיה חובה על חברה ממשלתית לערוך מכרז לגבי עסקה אם היא אחת מאלה:
- (1) עסקה אשר עריכת מכרז לגביה או לגבי עסקאות מסוגה עלולה לפגוע ברווחיות החברה, ביכולתה להתחרות באחרים, בהזדמנות עסקית של החברה, בסוד מקצועי או בסוד מסחרי של החברה או ביכולתה של החברה למלא תפקיד או מטלה שהוטלו עליה לפי דין או ביכולתה לספק שירות או מצרך חיוני לציבור;
  - (2) עסקה שסכומה אינו עולה על 220,000 שקלים חדשים ובחברות שלהן מחזור עסקאות שנתי העולה על 1,100,000,000 שקלים חדשים – עסקה שסכומה אינו עולה על 660,000 שקלים חדשים;
  - (2א) עסקה של חברה בהפרטה, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, אשר מחזור העסקאות השנתי שלה עולה על 2,260,000,000 שקלים חדשים, ובלבד ששווי העסקה אינו עולה על 3,300,000 שקלים חדשים;
  - (3) עסקה עם חברת-בת ממשלתית של החברה האם, עם חברת-בת ממשלתית אחרת של אותה חברה או עם חברה ממשלתית השולטת באותה חברה;
  - (4) עסקה הנעשית עם עורך מכרז בעקבות זכייתה של החברה באותו מכרז;
  - (5) עסקה עם מי שיזכה במכרז מרכזי בתנאים שאינם גרועים לחברה הממשלתית מאלה שבמכרז המרכזי; בפסקה זו, "מכרז מרכזי" – מכרז פומבי שמפרסם החשב הכללי;
  - (6) עסקה שענינה מתן אשראי או קבלתו, השקעת כספים, קבלת שירותים בנקאיים, מכירת ניירות ערך או רכישתם או פעולות אחרות בשוק ההון;
  - (7) (א) עסקה לביצוע עבודה מדעית, או ספרותית, או עסקה לביצוע עבודה מקצועית הדורשת ידע, מומחיות או כישורים מיוחדים או יחסי אמון מיוחדים, לרבות מחקר, תכנון הנדסי, אדריכלות, פיקוח הנדסי, חקירות פרטיות, אקטואריה, ייעוץ משפטי, ייעוץ הנדסי, ייעוץ רפואי, ייעוץ כלכלי, מדידה, ראיית חשבון, ניתוח מערכות, תיכנות, שמאות, יעוץ הנדסי לעבודות בינוי, עיצוב וגרפיקה;
  - (ב) עסקה כאמור בפסקה זו תיערך לאחר בדיקת מספר הצעות והפניה לספקים, אם מתקיימת, ובחירתם ייעשו, ככל הניתן, בסבב מחזורי, והכל בהגינות ובמטרה להבטיח את מרב היתרונות למזמין;
  - (8) עסקה של חברה, למעט חברה המספקת באופן בלעדי שירות חיוני לציבור, אשר עשרה אחוזים או יותר מכוח ההצבעה באספותיה הכלליות או הזכות למנות עשרה אחוזים או יותר מן הדירקטורים שלה אינם בידי המדינה, בידי חברה ממשלתית, בידי רשות מקומית או בידי תאגיד שהוקם בחוק, ביחד או לחוד, וכן עסקה של חברת בת של חברה כאמור.
  - (9) עסקה שענינה רכישת שירותים או טובין ממשרד הבטחון, מיחידת סמך, מכל משרד ממשלתי הממשלה או מיחידת סמך של משרד כאמור.
- (ב) נוסף על האמור בתקנת משנה (א), לא תהיה חובה על חברה ממשלתית לערוך מכרז לגבי עסקה עם תושב מדינת חוץ או לגבי עסקה שביצועה במדינת חוץ אם היא אחת מאלה:
- (1) עסקת מכר או עסקה לרכישת שירותים עם תושב מדינת חוץ;
  - (2) עסקה לרכישת טובין או עסקה לרכישת שירותים שאינה פטורה מחובת מכרז לפי פסקה (1), אשר מנהל היחידה המזמינה אישר כי למיטב ידיעתו אין בנמצא בישראל ספק שהוא יצרן של טובין מן הסוג הנרכש או נותן שירותים מהסוג הנרכש;
  - (3) עסקה של נציגות של החברה במדינת חוץ, לשימושה העצמי;
  - (4) עסקת רכש המהווה קיום התחייבות לרכש גומלין בעסקת מכר עם קונה ממדינת חוץ. התקשרות כאמור בפסקאות (2) ו-(3) תיעשה לאחר בדיקת מספר הצעות.

מכרז סגור

25. (א) בנוסף על הוראות תקנה 5(א) החלות על חברה ממשלתית, לא תהיה חובה על חברה ממשלתית לערוך מכרז פומבי אלא מכרז סגור, לגבי עסקה בנושא מחקר ופיתוח.
- (ב) במכרז סגור תיעשה הפניה להזמנת הצעות למציעים מסויימים בלבד, שמבחינת נתוניהם, רמתם וסיווגם הבטחוני מתאימים לבצע את העסקה שלגביה נערך המכרז ושמספרם לא יפחת משלושה, אם ישנם; הספקים אליהם תיעשה הפניה להזמנת הצעות ייבחרו, ככל הניתן, בסבב מחזורי על מנת ליתן להם הזדמנות נאותה, והכל בהגינות ובמטרה להבטיח את מרב היתרונות לעורך המכרז.
  - (ג) בנוסף לספקים שאליהם תיעשה הפניה להזמנת הצעות, רשאי להשתתף במכרז סגור כל ספק המתאים על פי דרישות החברה הממשלתית להשתתף באותו מכרז, אם ביקש זאת והגיש את מסמכי המכרז תוך המועד שנקבע להגשת הצעות.

תנאים מוקדמים להשתתפות במכרז

26. חברה ממשלתית רשאית להתנות את ההשתתפות במכרז בתנאים ענייניים, לרבות תנאים בדבר נסיונו של המעוניין להשתתף במכרז, כושרו, כישוריו, היקף פעילותו, עמידה בדרישות תקן ישראלי לא רשמי, חשיבות המקום שבו מתנהלים עסקיו של המעוניין להשתתף במכרז וקיומן של המלצות אודותיו.

ניהול משא ומתן

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

27. (א) חברה ממשלתית רשאית לנהל משא ומתן עם המתמודדים במכרז שהצעותיהם נמצאו מתאימות לגבי עסקאות להלן:
- (1) עסקה המנויה בתקנה 5(א)(1), (2), (4), (6), (7) ו-(9) ובתקנה 25;
  - (2) עסקה לביצוע פרויקט בעל מורכבות טכנולוגית או ניהולית מיוחדת או פרויקט הדורש איתנות פיננסית משמעותית;
  - (3) עסקה לביצוע פרויקט משולב של בניה ועסקה לרכישת זכויות במקרקעין.
  - (4) עסקה לרכישת זכויות במקרקעין לשימוש החברה.
  - (ב) החלטת החברה הממשלתית בדבר ניהול משא ומתן טעונה הודעה במסמכי המכרז.
  - (ג) החברה הממשלתית תנהל משא ומתן עם המציעים שהצעותיהם נמצאו המתאימות ביותר תוך הקפדה על מתן הזדמנות הוגנת לכל המציעים עם מנוהל משא ומתן; תוכנו של המשא ומתן יירשם בפרוטוקול.

(ד) עם סיום שלב המשא ומתן תתן החברה הממשלתית את החלטתה או תאפשר לכל המציעים שעמם נוהל משא ומתן להגיש את הצעתם הסופית במועד שתקבע.

ועדות מכרזים

(תיקון התשע"ג)

28. (א) המנהל הכללי של חברה ממשלתית ימנה לחברה, באישור דירקטוריון החברה, ועדה או ועדות מכרזים, שבכל אחת מהן יהיו שלושה חברים לפחות, כולל היושב ראש, הנמנים עם עובדי החברה ואינם נמנים עם חברי דירקטוריון החברה; הרכב כל אחת מהוועדות יהיה כלהלן:

(1) המנהל הכללי של החברה הממשלתית, או מי שהוא מינה לנציגו, יכהן כיושב ראש הוועדה;

(2) חשב החברה הממשלתית או מי שהוא מינה לנציגו;

(3) היועץ המשפטי של החברה הממשלתית או עורך דין שהוא מינה לנציגו; לא מכהן בחברה יועץ משפטי הנמנה עם עובדי החברה, ישתתף בישיבות הוועדה יועץ משפטי שאינו נמנה עם עובדי החברה, או נציגו, ואולם מעמדו בה לא יהיה כשל חבר ולא תהיה לו זכות הצבעה;

(4) עד שני חברים נוספים שימנה המנהל הכללי של החברה הממשלתית, אם החליט לעשות כן ורשאי הוא, במקרים חריגים, למנותם שלא מבין עובדי החברה אם מצא כי בנסיבות המקרה קיים הכרח לכך, ובלבד שנימק את החלטתו בכתב.

(ב) ועדת המכרזים תבחר את ההצעה הזולה או היקרה ביותר, לפי הענין; אולם היא רשאית שלא לעשות כן מנימוקים המתבססים על אמות המידה האמורות בפסקאות (2) עד (4) בתקנה 29.

אמות מידה

[תיקון התשנ"ז (מס' 2)]

29. אמות המידה לבחירת ההצעה המעניקה את מרב היתרונות לעורך המכרז, הן אחת או יותר מאלה:

(1) המחיר המוצע או המבוקש, לפי הענין;

(2) איכות הטובין, המקרקעין, העבודה או השירות המוצעים, או נתונים מיוחדים שלהם והתאמתם לעורך המכרז;

(3) אמינותו של המציע, כישוריו, נסיונו, מומחיותו ותחומי התמחותו;

(4) המלצות אודות המציע, אם יידרשו לפי תנאי המכרז, ומידת שביעות הרצון מאופן ביצועו התקשוריות קודמות.

(5) דרישות מיוחדות של עורך המכרז.

ועדה לפטור ממכרז

30. (א) ועדת המכרזים או ועדות המכרזים, או חלקן, יוסמכו לכהן גם כועדה לפטור ממכרז.

(ב) פטור מחובת מכרז לפי אחת מהעילות המפורטות בתקנות (2) עד (4), (9), (12), (27), (31), (36) ו-(37), 24 (א) (1) ו-(7), וכן פטור מחובת מכרז פומבי לפי אחת מהעילות המפורטות בתקנה 5 (א) (6), (7) ו-(9) ובתקנה 25, מותנה באישור הפטור בידי ועדה לפטור ממכרז.

(ג) ועדה לפטור ממכרז מוסמכת לאשר פטור מחובת מכרז לפי אחת מעילות הפטור המפורטות בהוראות תקנה 3 החלות על חברה ממשלתית ובתקנה 24 או לאשר פטור מחובת מכרז פומבי לפי אחת מעילות הפטור המפורטות בהוראות תקנה 5 החלות על חברה ממשלתית ובתקנה 25, והכל ביחס לעסקה בודדת, ביחס לפרוייקט מסוים או ביחס לסוגי עסקאות לתקופה מסוימת שלא תעלה על 3 שנים.

דיווח לוועדת ביקורת

31. ועדה לפטור ממכרז תדווח לוועדת הביקורת של החברה על מתן פטור מחובת מכרז לפי תקנה 24 (א) (1); ועדת הביקורת תקיים מעקב שוטף אחר דיווחים אלה.

הוראות ביצוע

32. מנהל כללי של חברה ממשלתית יקבע מזמן לזמן, באישור הדירקטוריון, הוראות לביצוע פרק זה.

פרק ד': הוראות שונות

הצמדה

[תיקונים: התשנ"ז (מס' 2), התשע"ג]

33. הסכומים הנקובים בתקנות אלה יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ויעודכנו ב-16 בינואר של כל שנה (להלן - יום העדכון) לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון לעומת המדד שפורסם ב-15 בינואר 2012.

שמירת סודיות

34. לא ימסור אדם שום ידיעה שהגיעה לידו בתוקף תפקידו בענין מכרז העומד להתפרסם או שפורסם אלא למי שרשאי לקבל אותה ידיעה.

שמירת דינים

35. הוראות תקנות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן.

תחילה

36. תחילתן של תקנות אלה ביום תחילתו של החוק.

הוראת שעה (תיקון התשפ"ב)

(א) על אף האמור בתקנות חובת המכרזים (התקשוריות מערכת הביטחון), התשנ"ג-1993 (להלן - התקנות העיקריות), לעניין עסקה שהוגשה לגביה בקשה לאישור פטור במהלך תקופה של שנתיים מיום 2.3.2022 (להלן - התקופה הקובעת), ואם עילת הפטור של העסקה אינה מותנית באישור פטור - לעניין עסקה שהחברה הממשלתית פנתה לספק לצורך התקשרות בה במהלך התקופה הקובעת, יראו כאילו בתקנות העיקריות -

(1) בתקנה 23, האמור בה סומן "א" ובסופה בא:

"(ב) נוסף על האמור בתקנת משנה (א), תקנות (2), (6), (11) ו-(12) ר"ר (ט) יחולו על חברה ממשלתית לפי אותה תקנת משנה, בשינוי זה: בכל מקום, במקום "1,800,000" יקראו "5,000,000";

(2) בתקנה 24 (א) (2), במקום "660,000" בא "2,000,000".

(ב) בתקנה זו -

"אישור פטור" - אישור הפטור שניתן לפי תקנה 30 לתקנות העיקריות;
"חברה ממשלתית" - כהגדרתה בתקנה 22 לתקנות העיקריות.

כ"ג באייר התשנ"ג (14 במאי 1993)

יצחק רבין
שר הבטחון